

Chronicon chronicorum ecclesiastico-politicum

ex huius superiorisque aetatis scriptoribus concinnatum ; qua non modo pontificum, archiepiscoporum, abbatum, &c., set et doctorum armis literisque illustrium, dies natalis ... egregiaque eorum ... facinora ... breviter delineantur ...

Gruterus, Janus

Francoforti, 1614

Octavvm Capvt De Omnibvs Episcopis Ecclesiae Augustanae in Sueuis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64659)

OCTAVVM CAPVT

DE OMNIBVS EPISCO- pis Ecclesiæ Augustanæ in Sueuis.

DE Augustani in Sueuis vetustissimi Episcopatus, initio ac origine prima, propter varias easque non adeo bene consentientes diuersorum narrationes, vix certi aliquid Lectori polliceri possum. Narrabo tamen bona fide ac breuiter, quæ hac ipsa de re in vetustissimis chartis ac monumentis inueniuntur. Aiunt annum Domini circiter 196. ex Hispaniis in Germaniam & ad Augustam Vindelitorum venisse sanctum quendam Episcopum Narcissum, præstantæ ac propagandæ ibi Christianæ doctrinæ ac religionis ergo. Nam etsi S. Lucius Churiensis Rheticæ Apollolus Christum antea etiam Augustanis ac circumiacentibus Vindelicis concionatus esset, tamen à gentilibus suis superstitionibus abduci tum non potuerunt. At Episcopo Narcisso idem Christi Euangelium maiore fortassis spiritu ac zelo annunciante, & luculentius populo rudi proponente, cæperunt emolliri tandem:

Sena Suenorum & Mauortia & effera corda.

Conuersos igitur ad Christi cognitionem ac professionem multos Vindelicos baptisauit S. Narcissus, imprimis vero Dominam Hilariam eiusque filiam, Afram: quas Cypri Reginas fuisse affirmant, ac Dominæ Hilariæ fratrem Sofimum: quem præstanti ingenio eloquentia item ac mediocri doctrina præditum, vt ipse etiam Christum Dei filium rudi adhuc Alemannorum populo prædicaret, pie & grauitè aliquoties exhortatus facile persuasit. Hunc Sofimum S. Narcissus non iam amplius Sofimum, sed S. Dionysium appellans, Dionysii Ariopagite conterranei ac cõpatriotæ fere sui virtutem ac vitæ sanctimoniam vel imitari

eum vel etiam superare volebat. Sic Sotimus ille vel Dionysius, aliquandiu praesente adhuc, & postea rediens in Hispanias suas Sancto Narcisso Augustanis & Vindelicis Christum intrepida voce duobus pene annis concionatus est: Cum autem reprehenderet acriter Idolomanias gentilicias, & contra statuas Ethnicorum Deorum solum vnum Deum, illum videlicet qui trinus & vnus esset, adorandum concionaretur: irruit in eum ac totam eius familiam, in pias irem ac Christianismo nuper iniciatas puellas Afram, Dignam, Eunomiam ac Eutropiam, & in matrem omnium Dominam ac formatricem Hylariam Gaius Tyrannus, Diocletiani Imp. ac Ecclesiae Christianae summi persecutoris praefectus: Hanc totam inquam Sancti Sotimi nouam adhuc scholam & Ecclesiam ad supplicium rapiens, primum exquisitissimis tormentis misere cruciuit, postea cum nulla spes esset Tyranno, redituros illi Christi Confessores ad gentilicias abominaciones: statim vt interficerentur etiam omnes, apparitorib. suis praecipit.

I.

Hoc factum legitur annum Christi circiter trecentosimum: & hunc Sotimum vel Dionysium sanctum Dei Martyrem suum primum Episcopum tota Augustanensis Ecclesia iactat, praedicat, & vnanimi consensu confiteretur. Postquam vacasse sedem Episcopalem aliquandiu non dubium est propter summam Tyrannidem & crudelitatem Diocletiani Imperatoris in Christianos pariter omnes sine vilo sexus vel aetatis discrimine exercitam. Habitarunt S. Sotimus & eius soror Hylaria extra urbem Augustanam eodem loco, vbi nunc est templum S. Vdalrici: in eadem vicinia, & agros & hortos etiam habuerunt. Vnde hodie adhuc tractus & des fere omnes S. Vlrici conobio vectigales tributariae sunt. Est hodie adhuc in Augustani curia Canonici adibus lapis cum hac inscriptione, SOSYMI

PRIMVS.

II.

Beruolphus, aliis Wernolphus, Sueuus: secundus Vindelicus

delicorum & Augustanorum Christum confitentium Episcopus fuisse, & veris pii Episcopi officiiis quinque annis præfuisse legitur, sed quando Episcopus constitutus aut quando mortuus, ignoratur.

III.

Tagenbertus alibi Dagobertus pius ac sanctus Dei vir, veritatis Christianæ diligentissimus doctor & assertor, præfuit Augustanis concionando ac docendo, baptisando ac aliis pietatis Christianæ officiiis annis sedecim. Post eius mortem propter summam Ecclesiarum Christum profitentium persecutionem, iterum aliquandiu sine gubernatore fuit Ecclesia Augustana.

IV.

Manno, gente Sueuus: fideliter præfuit Augustanæ Ecclesiæ, pure docendo Christianos, annis 19. Quando vero præesse cœperit, aut quando eum Deus ex hac mortali vita euocarit, non inuenitur.

V.

Wicho præfuit Augustano Episcopatu octodecim annis.

VI.

Brico alius Perichus, comes Brigantinus, eligitur post mortuum Wichonem, præfuit annis viginti, summo studio Acriam hæresin oppugnans docendo & concionando, qua tota tum Germania etiam infecta & contaminata erat.

VII.

Zayso præfuit Augustanæ Ecclesiæ annis vno & viginti, vixit temporibus Iustiniani Imperatoris, ac Bonifacii secundæ, P. M. Inchoauit Cathedralem Basilicam D. Virginis, quam hodie adhuc summum templum Augustani habent & appellant. Post huius Episcopi ex hac mortali vita egressum, iterum vacauit aliquandiu Ecclesia Augustana, sed ob quas causas, aut quam diu id omne ignoratur.

Marcomannus præfuit Augustanis concionando ac docendo 29. annis. Post hunc aliqui ponunt tres Episcopos Fortunatum videlicet, Philippum & Cyriacum: sed illi Augustanæ Ecclesiæ non præfuerunt. Fortunatus enim in Galliam peregrinans ad S. Martinum, paucis aliquot diebus saltem Augustæ commoratus est. Philippus alius etiam Augustam adueniens ibi martyrio est coronatus. De Cyriaco nihil prorsus legitur. Ante vero ista tempora, acriter annum Christi 400. legitur S. Ambrosius Episcopus Mediolanensis ad Augustam Vindelicam ab Arrianorum hæresi repurgandam S. Albanum ac Episcopum quendam Philippensium Theonestum misisse: quibus seuerè reprehendentibus ac acriter confutantibus Arrianos erroris, Arriani in eos magno tumultu consurgentes, ac frementes piis doctoribus grauitè insidiati sunt, Vtrumq; contem quendam eorum captum trucidarunt. Albanus & Theonestus inde Moguntiam profecti, ibi etiam contra Arrianorum furores acerrime pugnarunt concionando ac docendo: donec vterq; Martyrii coronam acciperet.

IX.

S. Viæterbus aliis Viæterpus primum Monachus ac Monachorum Pædagogus, postea Abbas Elefancensis cœnobii, ab Hariolfo quodam Lingonensi Episcopo fundatus eligitur tandem in Augustanum Episcopum, à Rege Galliarum Pipino: Præfuit ibi laudabiliter ac summo Christianæ pietatis promouendæ & ampliandæ studio annis secentim. Ad hunc Viæterpum venit Sanctus Magnus, Sancti Galli discipulus petens ab eo veniam ac potestatem aditandæ pro se ac discipulis suis cœnobii, quod sumptibus Regis Pipini, & huius Episcopi auxiliis construxit magnificum ad Lycum amnem in Alpium Sueniæ faucibus: vnde faucense, & hodie adhuc parum immutata voce fullense cœnobium ac oppidum id appellari solet. Obiit Viæterbus de-

bus decima octava Aprilis anni à nato Christo Septingentesimi quinquagesimi secundi. Consecrauit templa Monasteriorum Cambidonensis, S. Magni, & Benedicti Parthenfis.

X.

S. Thoslo parrochus Waldhofensis, constituitur Augustanæ Ecclesiæ Episcopus à Rege Galliarum Pipino S. Magni precibus ac commendationibus moto, anno Domini septingentesimo quinquagesimo tertio, præfuit 12. annis. Obiit decima sexta Ianuarii anno 765. Sepelitur apud S. Afram, vbi hodie est templum S. Vlrici, quo loco omnes eius antecessores cubare creduntur. Post hunc Thossonem diu vacavit sedes Augustani Episcopi propter varios tumultus qui tum inter Germaniæ Principes ac Reges, Odilonem ac Thassilonem Bauaros, Godefridum meuum, & Carolum Magnum, aliosq; exarserant.

XI.

S. Symbertus dux Lotharingiæ patre natus Amberto, matre vero Symphoriana Catoli Magni sorore, religiosisq; conjugibus: educatur in pietatis & literarum studiis in Maurbacensi perueteri ac præpotenti Alsatia Cœnobia institui Benedictini, cuius loci tandem est designatus Abbas: vbi sic pie & honeste vixit, vt toti suo Conuentui exemplum honestæ ac innocentis vitæ præferret. Tandem cum vacasset multis iam annis Augustanus Episcopatus, propter ciuilia bella Bauariæ & Sueuiæ ducum: quæ Carolus Magnus, nondum tum Imperator, deuictis potentissimis principibus feliciter confecerat, cœpit idem ille potentissimus Galliarum Rex, non solum Augustanam urbem egregie ampliare, sed de instaurando etiam Episcopatu diligentissime cogitare. Euocato igitur ad sese e Maurbacensi Abbatia S. Symberto nepote suo, constituit eum ex Abbate Episcopum vrbis & Ecclesiæ Augustanæ anno Domini 779. Ibi cum præfuisset ille laudabiliter ac vtilissime cum concionando ac docendo tum collapsa templa

pulchre reparando annis triginta, euocatus est ex hac
dem lachrymarum valle plenus dierum, decima tunc
Octobrium, anni à nata salute humani generis semper
809. Imperante Carolo Magno. Sepelitur honorifice
Afræ templo à sese post factam ab Odilone seditione
uarorum duce vastationem pulchre instaurato.

XII.

Hauto aliis Hanto comes de Andechs Bauarus
mus Episcopatus Augustani locupletator & donator, suc-
cessit S. Symberto. Præfuit adhuc anno Domini 840.
Ludouico Pio. Somnia igitur sunt, quæ eum septem
tum annis præfuisse affirmant. Habuit fratrem religio-
sæ etiam vitæ, Rathardum Canonicum, qui Damiani
insignis Monasterii apud Bauaros fundator esse legitur.

XIII.

Waltherus subrogatus est Hautoni, sed quo anno
ignoratur: præfuit laudabiliter & optime decem annis
optime meritis de Imperatore Lothario, cui cum à legationibus
tionibus tum à consiliis fuit intimis. Legitur in concordi-
diam redegisse acerrime inter se de prædiorum quorundam
dam possessione certantes Odogarum Archiepiscopum
Moguntinum, & Abbatem Hirsfeldensem. Quando
huic mortali vitæ valedixerit, nusquam inuenio.

XIV.

Adelgerus successit antistiti Walthero: præfuit
laudabiliter annis sedecim: Obiit anno Domini 864.

XV.

Neodegarius vir sanctæ & innocentissimæ vitæ, suc-
cessit Episcopo Adelgero, præfuit annis quatuor. Fuit
num Monachus, postea etiam Abbas magnificentissimi
Monasterii Vitenburghani, in Sueuis, à Silacho Franco-
duce ac Illergouiz comite eiusq; coniuge Domina Emma
funda fundati. Construere cepit de nouo templum
Mag

Magni in Faucensi cœnobio. Obiit anno Domini 869. Sepelitur in templo S. Afræ, cum tali inscriptione:

Beatissima memoria.

Requiescit hic Nidgarius Episcopus: Omnes legentes orate, ut pius Deus illi misereatur.

Obiit beatus decima septima Calendarum Maii.

XVI.

Lantho aliis Dancko & iterum aliis Lancko dictus: constitutus est Augustanæ vrbis & Ecclesiæ Episcopus, anno Domini 870. præfuit annis sex, & aliquot mensibus. Fuit magnus benefactor & illustrator monasterii Faucensis. Canonisavit & in Diuorum numerum retulit cum contentu Rom. Pont. S. Magnum, cuius vitam etiam Emerico Monacho cuidam Elefancensi eximie docto describendam & posteritati commendandam commisit. Obiit anno Domini octingentesimo septuagesimo septimo.

XVII.

Vdelmannus nobilissimis parentibus in Suenia natus, legitur in Augustanum Episcopum anno Domini 880. præfuit annis septem, mensibus octo. Decessit ex hac mortalitate anno Domini 888. Legitur dedicasse & consecrasse templum pagi Herberdisshofensis, vbi nomen ipsius atque maxima adhuc inscriptum inuenitur, paucis literis vetustate omnia immutante consumptis.

XVIII.

Widgarius vel Widogerus Abbas prius insignis Monasterii Vitenburrhani, eximie doctus & humanissimus, constituitur in Episcopum Augustanum, post defunctum Vdalmannum, anno dominicæ incarnationis 888. præfuit annis decem laudabiliter: proficiscitur anno redempti orbis 898. ad Heluetios vt eos ab erroribus gentiliciarum Lolomaniarum in viam Christianæ veritatis ac fidei piis concionibus ac admonitionibus abducat, hinc Heluetiorum Apostolus dici meruit. Moritur & sepelitur apud Heluetios circa annum Domini 902.

S. Adalberus comes à Dillingen, genere egregie nobilis, sed virtute, sapientia & vitæ morumque integritate longe nobilior, factus est ex Monacho Elfangensis Episcopus Augustanus, & Abbas Elfangensis, anno Domini 904. Præfuit cum Episcopatu, cum Abbatia annis sexdecim. Obiit anno Domini 912. Sepelitur apud S. Arnolphum in sublimi ac de terra eleuato tumulo. Fuit Arnolpho Imperatori (cum adhuc esset in Elefanti cænobio) clarissimus: eius baptisauit & postea etiam pietate litterarumque bonis moribus erudiuit & informauit filium, Regem Ludouicum, qui tertius huius nominis patri in Imperatorum gubernatione successit. Fuit vir eximie doctus, excellens in theologia: Sangallensis Monasterii liberalissimus benefactor. Sancti Vlrici alumnus & informator. Assumpsit lex antequam moreretur coadiutorem Hildinum: eximie virtute ac vitæ integritate præstantem virum.

XX.

Hildinus assumitur primum in Coadiutorem à S. Adalbero, cum quo sapienter Episcopatu præfuit annis sexdecim mortuo Adelbero, electus vnanimi totius cleri consensu præfuit mensibus adhuc quindecim, & ex hac mortali ætate feliciter emigravit: anno 923. Sub his duobus Episcopis simul gubernantibus Obiit anno 912. Imperator Ludouicus tertius, Arnolphi filius apud Laurissam honorifice sepultus. In huius Episcopatus diuersis (quos vidimus in Catalogis plurimum huc vsq; variant annorum numerum) tamen ex illa varietate ea selegimus, quæ maxime vitæ certæ & ad veritatis normam proxime accedere, & cum aliis Chronicis ac Historiis optime conuenire.

XXI.

S. Vdalricus patre Hugobaldo comite Kiburgensi Dillingensi, matre vero Gerbirga (alii Dierbergam dicunt) comitissa Veringensi aditus: in Monasterio Sangallensi

Sangallensi ab eximia doctrinæ & sapientiæ Monacho quodam Yvaningo, liberaliter cum in Grammaticis tum in sacris literis instructus est. Postea S. Adelbero Episcopo Augustano commendatus, illi à legationibus & consiliis fuit: à quo Romam aliquando ad Pontificem Maximum Mannum missus, ita Pontifici sapientia, doctrina & virtus eius placuit, vt statim eum Adelbero Episcopo vellet in gubernatione Episcopatus succedere: quem honorem summa humilitate deprecatus est. Domum reuersus apud parentes piè vixit: donec anno Domini 923. ab Imperatore Henrico Aucupe, Augustanæ vrbis constitueretur Episcopus: Ibi sapienter, piè, fideliter ac vtilissimè præfuit annis penè quinquaginta. Henrico Aucupi in Imperatorem electo, opposuit sese Arnoldus quidam seditiosus Bavarorum Dux: hunc ad pacem & publicam tranquillitatem conseruandam exhortatus est S. Vlricus, qui visionem viderat, in qua ostenderat Deus S. Vlrico, Arnoldum ducem: armatum quidem, sed ita vt gladio deesset Capulus: quo significatum est, non gesturum eum gladium, hoc est, imperialem dignitatem, quam ambitet, & seditiose appeteret. Anno Domini 954. adfuit Imperatori Othoni Migno pugnanti contra Hunnos, qui iam totam Bavariam incendiis ac rapinis vastarant: horum innumera copia feliciter prope Augustam ab Othone Magno cæca ac proffigata sunt. In hac pugna amisit S. Vlricus fratrem, Theobaldum, aliis Reginobaldum dictum, comitem Dillingensem, strenuum bellatorem: cuius filium Richonum Imperator Othio feudis eiusdem comitatus Dillingensis inuestiuit. Postea S. Vlricus urbem Augustanam ampliauit, includens mœnibus templum S. Afræ miserè vastatum ab Hunnis, quod ipse eleganter instaurauit, & in eo sibi viuus adhuc sepulturâ elegit. Id templum, hodie S. Vlrici templum appellant: quod in summitate vrbis est longe maximum & augustissimum. Edificauit eo loco, vbi cæsi essent ab Othone Magno Hunni, in perpetuam eius victoriæ memoriam: Monialium cœnobium

S. Stephani, cuius loci Abbatissam primam constituit
 gnatam suam, Dominam Eleyfiniam Comitissam Dill-
 genssem, pudicissimam ac honestissimam puellam. Appo-
 lauit hoc Monasterium S. Stephani cœnobium, quod
 gem Hunnorum captum, eodem loco sacro bap-
 tismum abluisset, eumq; Stephanum nominasset. Construxit
 S. Vlricus Sancti Johannis etiam Basilicam. Obiit plu-
 rimum annorum ætatis suæ 83. quinta Julii, anni à nato
 Christo humani generis Redemptore 973. quo anno Otho
 iam Magnus ex hac vita emigrasse legitur, in Membranis
 Thuringiæ cœnobio ad Vnsterum amnem sito, Sepelitus
 honorificè à S. Vvolfgango Episcopo Ratisponensi in
 templo suo, in S. Afræ à se postea cognominato templo. *Obiit*
 fuit aliquandiu Vttenbutrhanò etiam cœnobio.

XXII.

Henricus comes à Geysenhausen, natus patre
 tardo, matre verò Adelheyde, Othonis Imperatoris
 fratre Henrico Bavarorum Duce nepte: constituitur
 scopus Augustanus ab Othone primo & Magno. *Obiit*
 fuit laudabiliter octo annis: Dedit vniuersum comitatum
 suum, cuius ille iam factus erat vltimus hæres Augustani
 Ecclesiæ. Profectus est cum Imperatore Othone lecto
 patre suo, in Apuliam & Calabriam, vbi contra Saraceni-
 nos, fortiter pugnans occubuit cum aliis multis Germani-
 Principibus, Othone secundo capto, sed tamen longè
 Græcæ auxiliis liberato & fuga elapso. Occubuit autem
 Julio anni à nato Christo humani generis Redemptore
 noningentesimo octogesimo secundi.

XXIII.

Eutyclus vel Ethico comes ab Altorff, ex Guelpho-
 num familia natus: subrogatus Henrico Episcopo Augu-
 stano, præfuit annis quinq; mensibus sex: Decessit etiam
 lachrymarum valle anno Dominicæ Incarnationis non-
 gentesimo octogesimo octauo. Sub huius Episcopi
 bernatione obiit Romæ anno Dominicæ Incarnationis

983. laudatissimus Imperator Otho secundus, non sine veneni suspitione: Sepelitur ibi honorificè apud D. Petrum. Hunc Episcopum alii Stuchonem vocantes, nobilem de Altenmunster fuisse dicunt.

XXIV.

Luitholphus alibi Luitholdus, eligitur in Episcopum Augustanum anno Domini 988. Præfuit laudabiliter annis septem, mensibus sex. Obiit vicesima septima Julii, anno Domini 996. Subleuauit de tumulo & Diuorum numero adscriptis S. Vlticum Episcopum Augustanum, cum consensu Pontificis Maximi Joannis decimiquinti. Sub huius Antistitis gubernatione concidit Augusta anno incarnati Filii Dei 994. summa D. Virginis Basilica: eam auxiliis Dominae Adelheydis Imperatricis, Othonis Magni relictæ viduæ, Burgundionum Reginae, magnificè iterum instaurans, & fortiozem ac illustriorem, quam fuisset vnquam antea, fecit: iterumq; Diuæ Virgini matris dedicauit.

XXV.

Gebhardus S. Vltici antea Sacellanus & summi Canonorum Collegii præpositus, qui vitam S. Vltici descripsit: Abbas postea Elefancensis Monasterii in Rhaetia factus est. Vbi cum sex annis laudabiliter vixisset, ad gubernationem Episcopatus Augustani accersitus, eadem etiam officio summa virtute ac prudentia præfuit annis sex: resignans Abbatiam Elefancensem Hartmanno cuidam anno Domini 998. Decessit ex hoc mortali ad lugubri seculo, anno redempti à Filio Dei orbis 1002. Septima Julii.

XXVI.

Sigefridus successit Gebharo, præfuit annis sex, mensibus totidem: Obiit anno Domini 1009. Non laudatur in Catalogis Augustanorum. Sepelitur in Basilica Cathedrali D. Virginis prope veterem chorum, iuxta Luitholphum ac Gebhardum Episcopos, antecessores suos: cum tali inscriptione:

*Omnia subsidunt, ater cinis omnia sunt,
Omnia nataruunt, omnia praterunt.
Ecce Luitholphum, Gebhardum, tum Sigefridum,
Non vetuere mori forma genusq; sui.
Urbis pralati requiescunt hic tumulati,
Qui docuere greges, ordine Pontificis:
Mundo sublati viuant in pace beati,
Qua sine nocte dies, qua sine fine quies.*

XXVII.

Bruno Dux Bauariæ & Saxonix, germanus fratris Imperatoris Henrici Secundi, fundatoris Bambergensis ecclesie, mortuo Sigefrido, in Episcopum Augustanum, unanimi consensu totius Cleri. Præfuit prudentissime & diligentissime annis viginti duobus: fecit ex Canonicorum Afræ Collegio cœnobium S. Vlrici, ordinis D. Benedicti, constituit ibi primum Abbatem, doctum & valde religiosum virum Reginobaldum, qui postea ad Spirensis Episcopatus gubernationem vocatus, ibi octo annis cum summa laude præfuit. Omnia autem ornamenta & omnes thesauros ditissimi templi S. Afræ, transtulit in Virginis Cathedralem Basilicam: Circa huius Episcopatus gubernationem Ottho Tertius Rom. Imperator, in Italia prius mortuus Augustam allatus, ibiq; exenteratus, & in sceribus in Cathedrali eius loci Basilica sub honore marmore depositis) inde Aquisgranum auectus ac in magna pompa funebri, magnificè sepultus est. Sub eodem Episcopo S. Henricus Imp. plurima donauit cœnobio S. Vlrici insignia prædia, multos etiam amplissimos pagos: Eisdem Imperatoris sumptibus & expensis ædificatum est in Brunone Episcopo templum S. Mauriti Augustanæ, quod ab eodem Henrico munificentissime donatum est. Anno Domini 1026. eunte Imperatore Conrado Secundo in Italiam, Guelfo interim Bauarorum Dux, bellum Brunoni Episcopo filium Imperatoris Henrici tertium apud se habenti, & bonis literis ac virtutibus rudenti, infert: Augustam obsidet, obsessam expugnat.

expugnatum diripit. Sed Imp. ex Italia reuersus Guelpho-
nem seditiosum egregiè vltus, ad condignam satisfactio-
nem ac restitutionem omnium bonorum Augustana &
vniuersitatis Ecclesiæ sublatorum eum compulit. Decessit Epi-
scopus Bruno ex hoc sæculo, octaua Maii, anno Domini
1091. Ratisbonæ in Comitibus ab Imp. Conrado II. cele-
bratis. Reuehitur inde Augustam, & ibi honorificè sepe-
litur in S. Mauricii templo: insigni Mausolæo, quod anno
Christianæ Salutis millesimo quingentesimo quadragesi-
mo sexto è medio sublatum est.

XXVIII.

Eberhardus à quibusdam Eppo, ab aliis Gebhardus
dictus, successit Episcopo Brunoni, præfuit annis octode-
cim. Fuit magnus benefactor cœnobii S. Vlrici. Obiit in
Vigilia ascensionis Dominicæ, anno Domini 1048. Sepe-
latur honorificè præsentibus Henrico III. Rege: & omni-
bus Imperii Principibus ac proceribus.

XXIX.

Henricus Secundus, vir eximiè doctus, robustus &
formosus, subrogatur Episcopo Eberhardo, ab ipso Impe-
ratore Henrico tertio, cuius iamdiu fuerat Cancellarius
& intimus Consiliarius. Præfuit annis sedecim. Instituit
Henricum Quartum. Edificauit palatium Episcopale,
Cathedrali D. Virginis Basilicæ contiguum: Falckenstei-
num item arcem in alpibus Algovia sitam. Fuit inuisus
Henrico Regi & Episcopis omnibus eo quod Agneti Im-
peratrici, Henrici tertii coniugi, non sine adulterii suspi-
cione ab intimis esset consilius, & quod superbius æquo v-
sarparet gubernationem. Quod cum animaduerneret &
suboleret ille, commodè sese subducens in arcem suam
Falckensteinensem munitissimam recepit, quam Henri-
cus Quartus obsidione cinctam tanta vi oppugnauit, vt
ad ditionem Episcopum coheret, cuius vitæ tamen se-
pulturam pollicebatur Rex, longe aliud animo voluens,
quam ore polliceretur. Descendentem verò ex arce

eum quingentis viris, & veniam commissi perentem in
 torium suum Rex duxit, vbi coleis eius ligneo palo petro-
 sis, ministris vt Augustam eum abducerent, reddidit. Sed
 mortuus est Episcopus antequam Augustam perferretur
 in vigilia S. Barbaræ, anno Dominicæ Incarnationis 1060.

XXX.

Embricus, Imbricus vel Emicho Comes à Leini-
 gen Præpositus summi templi Moguntini, constitutus
 in Episcopum Augustanum ab Henrico quarto Rege, an-
 no Dominicæ Incarnationis millesimo sexagesimo octo-
 to in ipso Festo Purificationis. Præfuit laudabiliter annos
 quatuordecim. Construxit Monasterium S. Marci, &
 Sacellum S. Gertrudis: ampliavit cœnobium S. Viti,
 & magnificum templum eiusdem Cœnobii pulcherrime
 soluit & consecrauit, anno Domini millesimo septuagesimo
 primo. Author fuit nobili ac illustri Comiti de Bilo-
 hausen & Schwabegk Sviggero, vt is templum S. Petri
 ac felicis construeret. Fuit munificentissimus pater
 omnium pauperum, orphanorum & viduarum: Impera-
 tori Henrico quarto ita chatus, vt ab eo singulis annis
 melinueretur. Erat omnium discordiarum & contro-
 uersiarum inter Principes Germaniæ suo sæculo orator
 diligentissimus transactor & felicissimus compositor.
 Nullus aliquando ab Imperatore ad Longobardos, ibi
 captus, eloquentia sua se facile ipse liberauit. Decem
 ex hac lachrymarum valle, tertia Augusti, anno Domini
 1077. Sepelitur in Cathedra eius loci Ecclesia antea
 etiam Crucem.

XXXI.

Sigefridus secundus, comes à Dornberg, et si sit qui
 Martallum à Dornspurg fuisse credant: eligitur anno Do-
 mini 1077. à maiori parte Canonicorum summi Collegii
 in Episcopum Augustanum. Contra illum ab alia parte
 constituitur Episcopus Vigoldus quidam, qui quis fuerit
 ignoratur. Sigefridus Augustæ, Vigoldus Fullenii res-
 debat.

debat: vbi vterque sibi ex circumiacentibus ac vicinis Regulis querebat auxilia & praesidia, quibus se speraret gubernaculum Episcopatus retinere posse. Sic per septennium disceptatum est acerrimè, cum summa Episcopatus rerum iactura: Accidit autem vt anno Domini 1084. Henrico quarto in Italiam profecto, vrbs Augustana per proditionem à Leopoldo Austriae Marchione & Hermannò Sueuorum Duce capta, diriperetur tota & magna eius pars incendiis etiam vastaretur vnà cum Episcopali Palatio ac plurimis templis. Discedentibus verò his primis hostibus mox venit ex Faucensi oppido Vviboldus etiam Episcopus, rapiens quicquid inueniret reliquum, miserè etiam tractans Canonicos, qui ipsi non dedissent sua suffragia. Tandem & ipse praedam onustus sese ad Faucense suum oppidum recepit. Redeunte Imperatore Henrico quarto in Germaniam, dederunt pœnas tuæ audaciæ grassatores illi principes. Imperator Augustam venit, & cum eo etiam Episcopus Sigefridus: qui iam quietem se habiturum sperans, cepit omnia iterum instaurare, quæ erant collapsa & vastata. Vix abierat quadriennium: cum noui hostes veniunt, Guelpho videlicet Bauarorum Dux summâ vi urbem Augustanam mediocriter tum munitam oppugnans, quam cum aperta virtute vincere non posset, ad fraudes, dolos & prodiones confugit: quibus post pauculos dies vrbe potitus est. Is urbem diripuit, incendit ac vastauit miserimè, muros omnes diliecit ac solo æquauit: Episcopum Sigefridum cepit & Rauenspurgum abduci & in carcerem coniici mandauit. Habebat Episcopus apud se fidelem quendam ministrum, virum nobilem Vdalricum pincernam de Blanckenberg: is defensus Dominum suum, & se hosti pro eo obiciens vt Clytus olim pro Alexandro, à Guelpho trucidatus est. Qui in summa Basilica D. Virginis terræ mandatus, postea ab Episcopo Sigefrido Augustam redeunte tali monumento donatus est.

Pontificis fidi vitam tego dum Sigefridi,

Udalricus ego, sic tibi notus ero.

Vuelphoferens aciem, gladio me strauit inermem.

Nepatiar gladios (in pete) Tartaros.

Caperat Guelpho Episcopum non aliam ob causam quam quod nollet ille Guelphones habere pro aduocac ac defensoribus Episcopatus Augustani, cum semper recessores Episcopi aduocatum suo arbitratu sibi conuissent quem uoluissent. Capto autem Sigefrido, uenit Augustam ex Faucensi oppido Vvigoldus, is Guelphum pro aduocato libentissimè se habiturum ultro pollicens, sed cum uideret urbem non direptam solum, sed tota pene miserimè vastatam ac laceratam esse: Fullema rediit, ubi animi mœrore confectus, post paucos menses obiit: cum iam à prima electione utriusq;, duodecim anni effluxissent. Sepelitur in cœnobio S. Magni. Guelpho audiens Vvigoldum naturæ debitum absoluisse, constituit Vvernerum quendam, ut is Episcopatu Augustano posthac præsit: sed & ille moritur, antequam Augustam ingreditur. Accessit igitur Guelpho ex diuitibus Augustani cœnobio, Eckenardum Abbatem & Comitem Nolenburgensem, qui dictæ Abbatie laudabiliter iam præfuerat annis septendecim. Is cum Augustam proficere uentur, in itinere lethali morbo correptus, se ad Monasterium suum iubet reuehi & ibi post paucos dies etiam huius uitæ mortali & Episcopatu ualedicit. Guelpho nondum uidentem diuinitus repeti ad Augustanæ Ecclesiæ gubernationem Sigefridum, alium quærit, quem Episcopatu ualeferto præficiat. Ibi proficit Abbas quidam Campidonensis, qui ipse in Italiam profectus, ut apud Pontificem & apud Cæsarem pro Episcopatu consequendo laboraret, in eadem etiam profectioe ex hac mortali uita est euertus. Sic tribus annis post secundam urbis vastationem elapsis, Sigefridus tandem magna pecunia à Guelpho redimitur, qui domum reuersus non diu postea superstitis mansit. Valedixit autem mortalium hominum communi

fationi
nonage
effluxit
aut tran
us & vi
He
liscus e
lus: su
millefir
Simoni
fratrem
ribus ve
dum lac
& dirut
faciens
Comm
timo ce
ribus pr
radus &
res à Ba
straten
Sæuis,
Mindul
præfuit
sui cœn
pater ac
ster Co
hoc ipse
eorund
sela, la
lum Vi
thim
postea
præfuit

fationi ipsa die S. Barbaræ anni à nato Christo millesimi nonagesimi sexti, cum à prima electione octodecim anni effluxissent, quibus non erat admodum diuturna quiete aut tranquillitate potitus: vir dignus certè meliore fortuna & vita felicior.

XXXII.

Hermannus Comes à Vvittelsbach ex Bauaris natus, luscus ex oculorum vitio appellatus, aliis tamen monoculus: successit Sigefrido, anno Dominicæ incarnationis millesimo nonagesimo sexto, Non legitime electus, sed Simoniacis artibus Episcopatum ab Henrico Quarto per fratrem Vricum à Vvittelsbach verius emens, quàm precibus vel auctoritate obtinens. Præfuit sed non admodum laudabiliter annis triginta octo. Restauravit mœnia & dirutos vastatosq; à Guelphone muros, urbem longe faciens, quàm fuisset antea, ampliorem ac munitiorem. Commutavit hanc vitam, anni Incarnati Filii Dei millesimo centesimo tricesimo tertio. Huius Episcopi temporibus præfuerunt advocati Episcopatus Augustani Conradus & Vvernherus fratres, illustres ac generosi Comites à Baltzhausen & Schvvabegk, fundatores Præmonstratensium magnificentissimi cœnobii Vrspergensis in Suenis, medio ferè itinere inter Vlmam & Augustam ad Miedulam annem siti. Cui præest hac tempestate, & præfuit iam viginti sex annis ita laudabiliter, vt secundus sui cœnobii fundator dici possit Reueuendus in Christo pater ac Dominus, Thomas cognomento Magnus, Magister Colonienfis, Abbas optimus ac humanissimus. Sub hoc ipso Episcopo, constructum est in hac ipsa vicinia, ab eorundem Comitum à Schvvabegk sorore, Domina Gisela, laudatissima puella: magnificum cœnobium nobilium Virginum, quæ ibi vt in domo disciplinae & honestissimorum morum sub Abbatisa liberalissime educata, postea prodire & nubere solent. His præest nunc & præfuit septem iam annis laudabiliter, Nobilis ac magni-

fica Heroine, Reuerenda D. Regina à Rorbach cum co-
 potis tum ingenii bonis præstantissima: Volfgangi à Ror-
 bach ac Dorotheæ à Vildenvvart omni laude dignissima
 filia.

XXXIII.

Vvaltherus Palatinus Tubingensis, eligitur in Ep-
 scopum Augustanum vnanimi totius Cleri consensu
 anno Domini 1134. decimanona Aprilis. Præfuit fide-
 ter & vtiliter annis sedecim. Fundauit & construxit cum
 fratre suo monasterium Brentianæ vallis Anhusum, pro-
 diuinis D. Benedicti. Ab hoc ipso Episcopo fundatum
 constructum est anno Domini 1135, & absolutum anno
 Domini 1142. monasterium S. Georgii ordinis Canoni-
 corum Regularium S. Augustini, quod est intra muros
 bis Augustanæ. Resignauit Episcopatum libere anno
 Domini 1150. & protectus in Monasterium orientalis
 Franciæ Selgenstadium, ibi reliquum vitæ absoluit. Obiit
 anno Domini 1153. nona Septembrii. Sepelitur in tem-
 plo Selgenstadenſis cœnobii honorificè. Post eius ex-
 gusta discessum, magna pars vrbis miserabili incendio
 leta est.

XXXIV.

Conradus comes à Lutzelnstein, Alfara: eligitur
 animi consensu totius Cleri anno Domini 1152. Præfuit
 laudabiliter annis quindecim. Obiit anno Domini 1167.
 Sepelitur honorificè apud S. Vlric. in loco capitulari. In-
 bitauit n. 4. tantum annis in palatio Episcopali, reliquum
 vitæ, vndecim videl. annos in S. Vlrici cœnobio religio-
 sissimè transigens, & sub instituto Benedictino nihilomi-
 nus tamen Episcopatum sapientissimè gubernans.

XXXV.

Hardovigus vel Hardovvicus, nobilis heros à Lio-
 heim, ex Rhiaſa natus: ex monacho & priore cœnobii
 Vlrici constituitur Augustanæ vrbis Episcopus anno Do-
 mini 1167. Præfuit annis septendecim in summa iniquitate

ac temporum difficultate. Assumpsit in aduocatōs ac patronos defensoresq; sui Episcopatus, mortuis iam omnibus comitib. à Schvvabegk, bono studio Fridericum Barbarossam Imperatorem & eius filios: cum autem arbitrareretur Guelphones Rauenspurgi residentes id ius ad se meliori titulo, quàm ad Sueuiæ Duces pertinere, multas turbas moueunt Episcopo, sua natura omninò pacifico ac bono Principi. Obiit anno Domini 1184. vicesima quinta Januarii, sepelitur honorificè in Cathedrali D. Virginis Ecclesia, ante arā S. Gregorii. Præcedente anno periit calamitosissimo incendio totum Monasterium S. Vlrici cum multis adiacentibus priuatorum ciuium ædibus in die S. Alexii decima septima Julii: Anni à nato Christo millesimo centesimo octuagesimo tertii.

XXXVI.

Vdalscalcus Comes à Thennenlohe, etsi sint qui eam familiam non Thennenlohe sed Eschenlohe vocant. Eligitur ex Præposito summi Templi Augustani, in eiusdem Antistitem ac Episcopum vicesima sexta Januarii anni à nato Christo millesimo centesimo octogesimo quarti. Præfuit laudabiliter ac vtilissimè annis octodecim, mensibus quatuor: decessit ex hoc mortali sæculo in ipsis Junii Calendis, anno Domini 1202. Sepelitur in Cathedrali Basilica, ante Crucem maximam: vbi etiam Embrius Episcopus terræ mandatus est. Huius Episcopi subactis reedificatum, & ab eodem etiam, anno Domini 1187. denuò consecratum est cœnobium S. Vdalrici, præsentibus Imp. Friderico Barbarossa eiusq; filiis: & Episcopis, Conrado Moguntino, Othone Frylingensi, Hermano Monasteriensi, Othone Aystateni, & Bertholdo Tulnensi. Ab eodem Episcopo dedicatum & consecratum legitur denuò cœnobium Benedictinum S. Crucis in Danubiana vel Sueuica Vverde: quod anno domini 1100. à Mangoldo Comite Dillingensi ac Kiburgensi pro monialibus constructum ac fundatum erat, quibus Comes ipse suam filiam, Dominam Gunderadin præfecerat primam

Abbatissam, sed cur sexus ibi mutatus sit, nō inuenio. Idem ille Episcopus legitur primus fuisse fundator cœnobii Augustani, ad S. Crucem: in quod transtulit ille Canonici ordinis S. Augustini ex Hamelbergo, loco non procul à vrbe sito: in quem eisdem nuper adeo Conradus Episcopus ex Muterhofensi cœnobio (vbi primum iste conuatus cæperat ex liberalitate Marfallorum à Biberach) transtulerat. Hæc secunda eius cœnobii translatio facta est anno Dominicæ incarnationis 1194. Indictione duodecima.

XXXVII.

Hardouvicus Secundus huius nominis successit Episcopo Valschalco, electus concordibus totius Augustani Cleri suffragiis, anno Domini 1202. Non consecratus est confirmationem propter maximos tumultus, quæ tunc erant in Germania. Præfuit tamen laudabiliter ac prudenter annis sex. Obiit in Vigilia S. Apostolorum Philippus Jacobi, anno 1208.

XXXVIII.

Sigefridus nobilis à Rechberg, Præpositus summi templi Augustani, constituitur ac designatur eiusdem loci summus Antistes ac Episcopus anno Dominicæ incarnationis 1208. Erat Regi Philippo eximie charus, in cuius aula habebat fratrem Hildebrandum à Rechberg, summum virum, & vt Imperatori fidelissimum, ira etiam clarissimum: qui Bambergæ ea ipsa hora vnâ cum Dapifero quodam à Vualburg, & alio nobili viro à Caladin (à quo Marfalli Bappenheimenses descendere dicuntur) apud Regem Philippum præfens fuit, & vt ceteri quoque temporis, cum irrueret in optimum ac piissimum Imperatorem seditiosus Sicarius Otho Palatinus à Vittelsbach: quem indignissimum homicidam paucis diebus post, idem ille nobilis heros à Caladin sibi obuium factum interfecit. Præfuit Episcopus Sigefridus annis nouendecim. Obiit anno Domini 1227. Brundisii in Italia cum sequeretur Imp. Fridericum II. proficiscentem Hierosolymam.

XXXIX.

Sybotho Baro à Gundelfingen, eligitur in Præsulem Augustanum anno Christianæ redemptionis 1227. præfuit summa cum laude ac vtilissimè annis viginti quinque: fuit Episcopus eximia virtute, & vitæ integritate præditus. Transtulit monialium Cisterciensis instituti collegium ex oppidulo Birkheim, in amœnissimum locum, in quo Lycus influit in Danubium: appellans nouum illud Monasterium Schonensfeldum: id factum est anno Domini 1241. Resignauit liberè Episcopatum Augustanum, Canonico rum senatui cum summa gratiarum actione: anno Domini 1252. & in Cæsariense Monasterium, in quo fratrem habebat Henricum Baronem à Gundelfingen, sese Religionis ergo conferens, in eo decem adhuc annis, veste monastica indutus, sub Bernhardini instituti professione honestissimè vixit. Obiit anno Christi millesimo ducentesimo sexagesimo secundo, ipsa die assumptionis, beate virginis Mariæ, sepelitur in choro Cæsariensis monasterii: sub Vvolvico nono eius loci Abbate.

XL.

Hartmannus Comes, natus patre Hartmanno Comite à Kiburg & Dillingen, matre verò Vvilburga Comitissa à Kelmuntz in Sessingensi monialium cœnobio à se fundato sepulta: subrogatur antistiti Sybothoni consensu totius Capituli anno Christi 1252. Præfuit laudabiliter ac vtilissimè annis triginta tribus: fuit Princeps mitis, benignus & clemens, ac iccirco bonis omnibus charissimus: breuiter, omni virtutum genere mortalium nemini secundus, gentis & familiæ suæ vltimus. Dedit iccirco Ecclesiæ Augustanæ civitatem & arcem Dillingensem, & vniuersum comitatum Vvittislingensem perpetuis temporibus possidendū, & omnes fere pagos vsq; ad Vverdeam Suenicam suos. Fundauit & construxit de suis propriis facultatibus Xenodochium Augustanum ad S. Spiritum, & Xenodochion etiam Dillingense. Fundauit cum patre Hartmanno & matre Vvilburgi adhuc superstintibus M-

dingense monialium cœnobium in agro Dillingensi
 tum. Eiusdem Episcopi subsidiis constructum & fundatum
 est cœnobium etiam S. Catharinæ intra muros Augu-
 gustanos. Decessit tandem optimus ac longiore vita dig-
 nissimus Præsul, ex hac mortali ad immortalē, ex mor-
 tanea ad æternam vitam, in die S. Vlrici anno Domini
 millesimo trecentesimo octuagesimo sexto. Sepelitur in
 Basilica Cathedrali ante Crucem maximam. Potest non
 conuenienter secundus fundator Episcopatus Augustani
 appellari.

XLI.

Sigefridus nobilis ab Elrichshausen Ostrofrancus
 successit Hartmanno Antistiti Canonice electus anno
 Domini 1286. præfuit optime annis duobus, emisit Episcopi-
 tui castrum Pfersheym vicinum vrbi Augustanæ. Obiit
 anno Domini 1288. in die S. Martyrum Joannis & Pauli
 mense Junio. Sepelitur in Basilica Cathedrali ante Cru-
 cem maximam prope alios suos antecessores.

XLII.

Vvolhardus nobilis à Rodt, Sueuus: Sigefridi Episcopi
 antecessoris sui vterinus, eligitur in inspectorem ac go-
 bernatorem Episcopatus Augustani 16. Augusti, anno Do-
 mini 1288. Fuerat antea diu Canonicus summi Collegii
 Moguntini, vbi cum multa collegisset, ea omnia iustissi-
 malissime dedit ad restitutionem Episcopatus Augustani.
 Præfuit laudabiliter annis duodecim. Obiit in octavo
 mense Regum, anno reparatae salutis 1300. Multas de-
 decimas Episcopatus, plures in Marchionatu Burgouienensi
 Transiit in urbem Augustanam, monialium cœnobium
 S. Margaridos, ordinis S. Dominici: fundatum ante
 annos milliaribus ab vrbe ad Mindulam amnem, à suis ma-
 gistris nobilibus à Rodt.

XLIII.

Degenhardus Baro ab Helenstein & Heydenstein
 Hartmanni Episcopi & Dillingensis Comitibus & for-
 nepos, Præpositus S. Mauritii: eligitur anno Domini 1300.

Præpositus, præfuit duodecim annis: & quia adherens Imperatori Ludouico Bauaro, excommunicato, deiectus est & exauthoratus à Pontifice, anno Domini 1349. eius locum assumptus & constitutus Marquardus nobilis à Randeck, qui iam confirmationem impetrarat à Clemente Sexto, Pontifice Maximo. Videns autem Henricus nihil se posse efficere in tali rerum statu, referens annua pensione, quam facile obtinuit, cessit Marquardus reliquum vitæ in Sueuorum Gamundia transiens, ubi omnibus ciuibus charus, decessit ex hac mortali vita, honorifice sepelitur in D. virginis parrochia anno Domini millesimo trecentesimo sexagesimo octauo.

XLVII.

Marquardus nobilis à Randeck, Neidlingus originatus, natione Sueuus: intruditur in Ecclesiam Augustanam, à Pontifice Maximo Clemente Sexto, contra Henricum antistitem excommunicato Imperatori adherentem. Confirmatur anno Domini 1349. præfuit viginti annis, rarò Augustæ, sed semper ferè Imperatorum Caroli Quarti aulam sequens, cuius etiam aliquando secretarius fuit siue Locumtenens in Italia: vbi à Mediolanensibus semel captus, mox tamen à Carolo Imperatore liberatus est. Impetravit inter alia à Carolo Quarto potestatem cudendæ monetæ: Designatus anno Domini 1380. Patriarcha Aquileianus, Augustani Episcopatus gubernationem summa gratiarum actione resignauit Senatori nonicorum. Præfuit Patriarchatui annis adhuc tredecim & obiit anno 1381. Cumq; paucis annis ante suam mortem audiret, esse grauißimas controuersias, inter Senatum populumq; & Episcopum Augustanos vnus, ac duces Bauariæ, alterius partis: venit Augustam, & postulas ibi habitas deliberationes ac grauißimas actiones per arbitrum & conciliator, omnibus dissidiis compositis, in medio sublatis, in optimam gratiam ac concordiam, cum vrbem & Episcopum, tum Bauariæ Duces felicissime duxit.

XLVIII.

Waltherus patre nobili heroe ab Hohenschlitz, matre vero illustri Domina à Randeck in Sueuis natus, auxiliis Marquardi antecessoris sui non tantum Episcopatus Augustani gubernationem, eo adhuc præfidente etiam consequutus est, sed Imperatori Carolo quarto etiam ita ab eodem insinuat, ut & ipse Imperatoris fuisset aliquot iam annis Vicarius ac Locumtenens in Italia: cui dignitati ac officio ita præfuerat, ut apud omnes homines laudem facile sibi comparasset maximam. Ad gubernationem vero Episcopatus infœliciter accessit: id ita accidit. Emerant ante aliquot annos maiores ipsius, nobiles ab Hohenschlitz, oppidum & castrum Mindelheymente in Sueuis, cum adiacente territorio: quod quia Duces Deccenses vi illis occupassent ac aliquamdiu iam per vim tenuissent, spe rabant se id auxilio huius Episcopi, cognati sui facile recuperaturos. Instant ergo Episcopo precibus tam diu, donec ad animam sumenda eum incitarent, cōscripto igitur exercitu Mindelheimium obsidione cingit, & adactis artibus oppugnat. Sed quia Deccensis dux ad vim omnem sustinendam instructus esset, ut qui varia haberet subsidia ex Werdenbergensi, Veringensi ac Zollerano aliisque pluribus comitatibus, Episcopi obsidionem non admodum curauit. Cum autem aliquando incautius obambularet Episcopus in castris ad oppidum positus, tactus lethali telo Alberti comitis Werdenbergensis, ex arce Mindelheimensi missio, illico occubuit: ipsa die S. Francisci, anno Domini 1369. cum non diu Episcopatu præfuisse. Sic belli ac obsidionis Mindelheimensis iam finis erat. Episcopus mortuus Augustam reuectus, in summa Basilica sacello D. Agneti sacro & à nobilibus ab Hohenschlitz olim fundato sepultus ac terræ parenti tum summo omnium luctu redditus est. Sub huius Episcopi gubernatione ceperunt Augustæ Vindelicorum Tribus aut Curia, hoc est, summa Imperii ad plebem translata, & ex Aristocratia facta est Democratia.

tur ex Custode Cathedralis Ecclesiæ, vnanimi consensu totius cleri in Episcopum Augustanū, anno Domini 1411. Quem cū maxime odisset senatus Augustanus, facile apud Imperatorem Sigismundum obtinuit, vt is alium quendam Episcopatum Augustano praeficeret: habita vero deliberatione cum Pontifice Maximo Bonifacio nono, elegit ille Fridericum quendam nobilem à Grafenegk, Abbatem cuiusdam cœnobii Vngarici, sibi imprimis charum: is Augustam anno sequenti ingressus, clementer exceptus est à senatu populoque, ab aliqua item cleri parte, quæ Fridericum arge impositum, Episcopum agnoscebat. Inter hos duos disceptatum est annis nouem: coram & Imperatore & Pontifice. Senatus Augustanus tandem anno Domini 1420. vno sententiam à Pontifice Martino quinto impetrauit, valem videlicet vt vterque cederet. Anselmus videlicet & Fridericus: assumeretur vero in Episcopum Petrus Schaunbergius, nobilis Ostrofrancus, Pontificius tum minister. Sic Anselmus Blabyram secessit, & ibi reliquum vitæ in eiusdem oppidi Monasterio transegit, in quo mortuus ætate mandatus est, anno Dominicæ Incarnationis Millefimo quadringentesimo vicesimo secundo. Fridericus ad suam Abbatiam in Pannonias rediit, & si sint qui eum Brandenburgensem Episcopum designatum esse affirmant: quem ego tamen in Brandenburgensium Episcoporum Catalogo non inuenio.

LIII.

Petrus nobilis à Schauenberg, Ostrofrancus: Canonicus Bambergensis ac Herbipolensis, constituitur Episcopus Augustanus à Pontifice Maximo Martino quinto, anno Domini 1420. Confirmatur & consecratur anno Domini Millefimo quadringentesimo vigesimo quarto. Erat vir eximie doctus, eloquētia ac prudētia summa nemini secundus: dederat operam literis in Academia Bononiensi: Interfuit Concilio Basiliensi. Fuit Imperatori Friderico tertio imprimis charus, qui eius utebatur opera & consilio in maximis

Imperii negotiis expediendis. Præfuit post consecrationem confirmationem, Episcopatu summa cum laude ac utilitate me annis quadraginta quinque. Ornatur Cardinalitio Galero & titulo S. Vitalis Romæ in anno Iubilæo, à Pontifici Max. Nicolao quinto. Composuit & redexit in gratiam concordiam disceptantes inter se Gallia & Anglia Reges & Burgundionum ducem, missus ab Imperatore Frederico tertio: Composuit duces etiam Bauaria grauisime inter sese discordes. Erat liberalissimus erga pauperes. Pervenit mensibus antequam ex hac mortali vita emigraret, assumpsit cum totius Capituli sui consensu coadiutorem, Iohannem comitem à Werdenberg. Obiit plenus dierum & bono maxime confectus in arce Dillingensi, duodecimo Aprilis, anni à nato Christo 1469. Reuehitur Augustam & ibi in Cathedrali Basilica ante aram S. Victoris honorifice sepelitur, cum tali inscriptione:

*Petrus eram Schauenberg quondam de stirpe creatus,
Pileam rubram tui qua mihi Roma dedit.
Cardineos titulos sancti Vitalis habebam,
Undelicam rexi Præsul hic Ecclesiam.
Quadraginta & quinque illic præsedimus annis,
Cardineos titulos gessimus octodecim.*

LIIII.

Ioannes patre comite à Werdenberg natus, matre vero comitissa Wittenbergensi: assumitur à viuento adhuc Cardinale & Episcopo Petro in coadiutorem. Postea mortuo Petro eligitur vnanimi consensu totius cleri etiam in Episcopum, anno 1469. Ingressus est Augustam insigni comitatu, mille & octingentorum equitum, decima septima Julii anno 1470. Præfuit laudabiliter ac utilissime annis 17. Renouauit & egregie illustrauit arcem Dillingensem, in qua semper fere habitare solitus est. Obiit vicesima Ianuarii, anno Domini 1486. Francofurti in Comitibus, in quibus eligebatur in Imperatorem Romanorum, Diuus Maximilianus

hanus Friderici tertii filius. Renectus est Augustam, & in Cathedrali Ecclesia sepultus cum tali Epitaphio:

Werdenbergensi comitum de gente IOANNIS

Præfulis Augusta hoc sunt sita membra (solo:

Inclita per generi virtus cui præstitit, ut post

Fata sui vivat charus in ore gregis.

Ossa diem tellus fouet expectantia magnum,

Ortus dum recolat spiritus ipse suos.

Sit tibi terra leuis præful dignissime vita:

Dignus est Angelicis qui sociere cheris.

L V.

Fridericus patre Comite à Zollern natus, matre vero Comitissa Werdenbergensi, Episcopi Ioannis sorore: De canis summi collegii Argentinensis: eligitur à toto senatu Canonorum in Augustanæ Ecclesiæ antistitem, intercedentibus pro eo Diuis Friderico & Maximiliano Imperatoribus. Præfuit annis nouendecim: erat vir mitis ac pius & castus, omnibus hominibus longe charissimus, Episcopatus sui diligentissimus ampliatus ac locupletatus, Maximus interim Eleemosynarum distributor. Tandem iusto uarior factus, insolitis exactiõibus subditos suos oneravit: ex qua re natum fuisset ingens bellum, nisi quicquid erat inter Episcopum & Rempub. Augustanam dissidii à comite quodam Montis fortis compositum & transactum esset. Leuauit de tumulo Sanctum Simbertum Episcopum Augustanum in præsentia Imperatoris Maximiliani. Hohenzollern arcem maiorum tuorum egregiis ædificiis illustrauit: Burladingum arcem Alpium Sueniæ ex imis fundamentis instaurauit: Hechingum pulchre illustrauit & renouauit. Arcem Dillingensem ampliavit & adiacente hortu exornauit. Decessit ex hac mortali vita, 8. Martii, anno Domini 1505, ætatis suæ quinquagesimo quinto: sepelitur Augusta in Basilicæ Cathedralis sacello Sanctæ Gertrudis dicato, cum tali inscriptione:

*Fridericus comes de Zorn, Episcopus Augustanus, pater
in signis, memoria sua P. Obiit anno salutis Millesimo quingentesimo
tercio & quinto, Octava Martii.*

LVI.

Henricus nobilis heros à Lichtenau W, ultimus suæ generis
vtriusque iuris eximius doctor, vir eximia sapientia ac vir-
tute præditus: pacis ac tranquillæ vitæ studiosissimus: sum-
mi collegii Canonicus ac Vicarius: eligitur vnanimi totius
Capituli cõsensu in Episcopum, in ipsiis Maii Calendis anni
Christianorum Millesimi quingentesimi quinti. Præter
annos duodecim summa cū laude. Obiit duodecima Apri-
lis anni à nato Christo 1517. ætatis suæ septuagesimo septimo.
Absoluit arcem Dillingensem: Aedificauit in eodem
oppido magnificum templum Sancti Vlrici contiguum
minori monialium congregationi, quod monasterium
clausit. Denuo reaedificauit ex imis pene fundamentis
celes Khillentalensem ac Zusmarshusanam. Illustrauit non
aedificiis Palatium Episcopale, quod est in Augusta Vindob-
licorum. Cumque senio confectus ægrotaret, assumptis
cum totius Capituli cõsensu in coadiutorem dominum
Christophorum à Stadion, summi Collegii Decanum
Obiit Dillingi tandem in ipsa aurora diei, quæ relictæ
Christi dicata est, cum rationis optime adhuc compos
omnibus, ac singulis consiliariis potrecta manu valedic-
set. Postero die Augustam auectus, in Cathedrali Ecclesia
& S. Gertrudis sacello post summam aram honorifice cum
summo omnium suorum lætæ sepelitur, superaddito
tumulo tali Epitaphio:

*Monumentum Henrici ex familia de Lichtenau Episcopi
Augustensis, optime de Ecclesia sua meriti, qui obiit Anno
1517. duodecima Aprilis.*

LVII.

Christophorus à Stadion, nobilis genere, nobilior era-
dicatione, nobilissimus virtute, ac meritorum dignitate, De-
canus

canus summi Collegii : assumitur primum ab Episcopo
 Henrico decrepito ac valetudinario Principe in gubernationis
 coadiutorem. Postea vero decedente ex hac mortali
 vita antistite Henrico, eligitur vnanimibus totius Capituli
 suffragiis, in Episcopum ac supremum gubernatorem, Anno
 reparatæ salutis 1517. Doctor erat vtriusque Iuris,
 omnium eruditorum ac aliqua doctrina præstantium incomparabilis
 fautor ac Mæcenas : pietate, liberalitate, benignitate in
 pauperes, clementia, & conseruandæ publicæ pacis studio
 nemini mortalium secundus. Discordiarum ac disceptationum
 inter Principes ortarum, diligentissimus ac felicissimus
 conciliator: Verus in hoc Patriæ pater, & circiter omnibus
 doctis, omnibus bonis charissimus: Intrauit multis Comitibus,
 primis videlicet, anno domini 1518, à Divo Maximiliano
 Augustæ celebratis, postea Carolinis fere omnibus in quibus
 semper pacis suasor ac author extitit. Præfuit Episcopatu
 Augustano summa cum laude, & vt prudentissime sic etiam
 vtilissime annis viginti quinque, semper fere Dillingi
 residens cum toto clero, qui propter mutatum genus
 doctrinæ ex Augusta secesserat. Construxit & fundauit
 Xenodochium Zulmerhusanum, tribus lapidibus ab vrbe.
 Decessit ex hac mortali ad immortaliam, ex lugubri ad
 omnis tristitiæ expertem, ex momentanea ad æternam vitam,
 anno incarnati verbi 1543. Noribergæ in comitiis à divo
 Ferdinando Romanorum, Bohemiæ & Hungariæ rege habitis,
 quibus interfuit & Cesareæ maiestatis commissarius
 præfuit in arduis imperii negotiis. Intestina eius in
 cœnobio Egidiano, terræ parenti reddita sunt: Ipse
 honorifica pompa funebri, cum non suorum tantum sed
 omnium bonorum luctu, Dillingum reuectus, & ibi
 honorifice sepultus ac terræ mandatus est, in Collegiata
 eius oppidi Ecclesia. Huic incomparabili Episcopo,
 domino ac Mæcenati meo clementissimo, Epitaphion à
 megritudinis ac memoriæ ergo positum est, in Sylvarum
 mearum libro primo, Lipsiæ eodem anno (quo obiit
 optimus Episcopus) edito.

Otho laudatissimi comitis, domini Gulielmi Dapiferi Walburg filius, sub præceptore Luca Landistrato legum imperialium eximio doctore, fundamenta bonarum literarum Tubingæ sceleriter iaciens, mox deinde cum eodem ad celeberrimum Gymnasium Doleianum in Burgundia situm missus, cum ibi etiam aliquandiu summa cum laude in honestarum artium ac linguarum studiis versatus esset, tandem eodem duce ad omnium Italix nobilissimam Academiam Patavinam profectus est, ubi adolescentulum carmine quam soluta oratione cum doctissimis Italianis mi causa certare est ausus. Papiæ etiam aliquandiu rector, electus est ibi in Academia rectorem, ut Alciati doctissimi Iurisconsulti edita oratio testatur. In Germaniam postea reuersus, anno domini 1543. eligitur vnanimi consensu, Dillingi in Episcopum Augustanum. sequente anno donatur Vuormatiæ Galero Cardinali obitus Presbyter Tituli S. Balbinæ. Est summis orbis terrarum principibus Diuis Carolo quinto, ac Ferdinando fratre suo charissimus. Præest adhuc anno Christi 1549. quo vna cum vniuerso clero suo, Augustam rediit.

NONVM CAPVT
DE OMNIBVS HERBIPOL-
LENSIBVSEPISCOPIS AC
Præsulibus: Franciæ Orientalis
Ducibus.

HERBIPOLIS præclara Franciæ Orientalis ciuitas ad Mœnum nobilissimum amnem sita, conuersa est à gentilibus superstitionibus, ac falsis de Deo opinionibus ad Christum Dei filium, eiusque indelebilem veritatem, annum Christi circiter sexcentissimum & octogesimo, à sanctis Dei viris, Chiliano, Colonato & Theodano Scotis, propagandæ doctrinæ de humani generis liberatione

ergo